

GAZETA LWOWSKA.

Sobota

N^{er.} 8.

18. stycznia 1840.

Przegląd artykułów.

Wiadomości krajowe: Z Wiednia. — *Zagraniczne:* Portugalija. — Hiszpanija. — Anglija: Proces przeciw Chartystom. — Francyja: Mowa prezesa izby deputowanych w dzień Nowego Roku, wraz z odpowiedzią Króla. — Holandya: Zmiany w ustawach zasadniczych. — Belgija: Przyjęcie różnych budżetów. — Sz wajcaryja: Niebezpieczny stan kilku kantonów. — Danija. — Królestwo Polskie: Kolej żelazna warszawsko-wiedeńska. — Rossyja. — Turcyja. — *Nowiny Lwowskie.* — *Wiadomości handlowe i przemysłowe:* Lwów. — Sadagóra. — Wiedeń. — Gdańsk. — (Dodatek nadzwyczajny.)

Wiadomości krajowe.

— z Wiednia. —

ICKMOść najwyższem postanowieniem z dnia 22. listopada r. z., raczył sekretarzowi nadwornemu przy tajnej kancelaryi domu, dworu i państwa, Filipowi Dilg de Dilgskron, w uznaniu jego pięćdziesiątletniej wiernej i gorliwej służby, dać najlaskawiej wielki złoty medal honorowy z łańcuchem, któreto wyszczególnienie otrzymał z rąk kanclerza domu, dworu i państwa, Księcia Metternicha.

Wiadomości zagraniczne.

Portugalija.

Z Lizbony nadeszły do Londynu wiadomości do dnia 24. grudnia. Pisma tamtejsze nalegają na rząd z przedstawieniami, ażeby domagał się zadosyć-uczynienia za zniszczenie dwóch okrętów portugalskich przez angielski bryg wojenny *Columbine*; lecz ponieważ cały ten wypadek nie jest dotąd dostatecznie udowodnionym, przeto rząd portugalski żadnych jeszcze kroków w tym względzie czynić nie mógł. Mowa Królowej przy zagajeniu Kortezów, które dnia 2. stycznia nastąpi, ma jak słyhać, wyłożyć zasady nowego ministeryjum i zawierać dokładne skrócenie stanu Portugalii, które, jak się obawiają, nie ma być nader pochlebnem dla nadziei właścicieli obligacyj portugalskich.

Hiszpanija.

Sentinelles des Pyrénées donosi z Saragossy pod dniem 28. grudnia: »Pułkownik krystynistowski Zurbarano zrobił dnia 24go obrót ku Palomarowi, gdzie, przed kilku dniami stał Llangostera we dwa batalijony. Ostatni za zbliżeniem się krystynistów do Aliagi się cofnął.

Dnia tegoż pięć batalijonów krystynistowskich zajęło Esterquel; trzy inne stały w Krywillens. Wojsko to, jak słyhać, ma zająć Ejułwę i Kasteł de Rabreg.

Mieszkańcy miasta Bilbao, tak karliści jakoteż krystyniści, zgodzili się na to, by umieszczony na głównym placu kamień konstytucyjny wziąć z tamtąd, dla okazania, że postanowili utrzymać wprawdzie swoje *Fueros* (swobody), atoli o konstytucyjnej jedności monarchii nie wiedzieć nie chcą.

W skutek obwieszczenia kapitana jeneralnego Kuby, wynosiły roku 1839 przychody tej wyspy 11 milionów piastrow, z których 6 milionów użyto na zapłacenie wexłów rządu hiszpańskiego.

Wielka Brytania i Irlandyja.

Pisma ministeryjalne donoszą, że Królowa zamysła dnia 9go stycznia przybyć z Windzoru do Londynu, by osobiście parlament zagaić.

Na dary dla zagranicznych posłów z powodu zamęczenia Królowej, przeznaczono złote brylantami kameryzowane i wizerunkiem Królowej oraz Księcia Albrechta przyozdobione tabakiery, które już u nadwornych juwilerów zamówiono.

Sądzą, że przedmiotem piérwszej wielkiej walki stronnictw w izbie niższej będzie nadanie urzędów katolikom: Wyse, Shiel i O'Ferrall i że Torysowie wystąpią przytém z wszelkimi swemi siłami. Ciż twierdzą, że od czasu przeszłych posiedzeń zyskali w pojedynczych wyborach pięć głosów.

Dnia 31. grudnia rozpoczęto proces w Monmouth (Walii), wytoczony przeciw Chartystom. Około 10. z-rana udali się sędziowie do sądu, dokąd właśnie dwunastu więźniów: Johna Frost, Chs. Waters, J. Lovell, Rich. Benfield, J. Rees, Geo. Tucker

alias Coles, Zeph. Williams, Edw. Edmonds, Jenkins Morgan, Salom. Brittan, W. Jones i Jam. Aust, z więzienia monmoutskiego pod zastoną konnicy przywieziono w dwóch powozach, z których w każdym po sześciu okutych więźniów siedziało. Oddziały ułanów otrzymały rozkaz przeciągać po okolicy we wszelkich kierunkach, ponieważ dowiedziano się o nowych poruszeniach Chartystów w górach; wszelako dotąd nie przerwano spokojności. Gdy lord nad-sędzia Tindal z towarzyszami swego urzędu miejsce zajął i odczytano imiona sędziów hrabstwa, burmistrzów, adwokatów korony, przysięgłych i t. p. (podczas czego także Feargus O'Connor przybył i usiadł obok obrońcy Frosta), wezwano więźniów przed kratki sądu i musieli z podniesioną do góry prawicą słuchać odczytania aktu oskarżenia. Frost był czarno ubrany, ponuro wprawdzie ale z determinacją wyglądał; inni więźniowie również także zupełnie przyzwoicie się zachowywali. W obronie korony wystąpili: adwokat jeneralny i fiskus, urzędnicy korony (*sergeants*) Ludlow i Talford, wraz z pp. Wightman i Talbot; w obronie Frosta: Sir Fr. Pollock, wraz z pp. Kelly i Thomas. Wprzód już postanowiono, ażeby badania z uwięzionymi pojedynczo się odbywały i miano od Johna Frosta zacząć. Po odczytaniu imion przeszło 300 przysięgłych, z których tylko 76 nie przybyło, obrońca Frost a wniósł, ażeby klientowi jego, znajdującemu się w stanie cierpiącym, pozwolono usiąść na krześle. Na to, li dla niego samego, zezwolono. Potem wszczął się spór, ażali przysięgłych kolejną alfabetyczną, czy przez losy wywoływać miano; za ostatniem głosował był Sir Fr. Pollock i utrzymał się przy swoim zdaniu. Dalszy czas posiedzenia zajmowało losowanie przysięgłych, których większą część obrońca Frost a odrzucił, tak, iż w końcu niniejszego sprawozdania nie zebrała się dostateczna ilość.

Francycja.

Następującą jest mowa z życzeniami Nowego Roku, którą prezydent izby deputowanych, pan Sauzet, miał do Króla imieniem tej izby: »N. Paniel Izba deputowanych przynosi WKMości hołdy swych pełnych uszanowania życzeń szczęścia. — Za dni kilka złoży ona u tronu wyraz swój politycznej myśli. Dzisiaj wszystkie opinie spływają w jedyne uczucie przychylności. — Lat dziesięć upłynęło, odkąd Francycja N. Panie powierzyła Ci losy swoje. W przeciągu czasu tego doznaliśmy różnych kolei i niebezpieczeństw. Odwaga i mądrość WKMości nie w tym kraju powstały. — Co do narodu, ten N. Panie, został

wiernym swemu życzeniu. Chciał on monarchii i wolności; połączenie ich może jedynie zadosyć uczynić owęj potrzebie prawnej równości i owemu zajmującemu zamiłowaniu w wielkości, które są głównym rysem charakteru narodowego i najmocniejszą ręką potęgi narodowej. Naród szedł z zaufaniem do tego celu, stawiając opór uwiedzeniom i bezprawiom, używając ustawom pomocy swego rozumu i siły, i z ufnością przyłączając się do owych wielkich władz, które sam sobie nadał. — Opatrzność pobłogosławiła jego usiłowanie; utrzymanie pokoju, ustalenie porządku, rozwinięcie naszych instytucyj pośród przeszkód, otaczających skład nowego rządu, zaświadczyają o potężnej harmonii korony z krajem. Zadanie ich nie jest jeszcze zupełnie rozwiązane, atoli ich współdziałanie utwierdzi rozpoczęte dzieło i potrafi je udoskonalić. — Francycja znużona agitacyjami, tęskniąc za zgodą i dobrym bytem, życzy sobie w cieoju konstytucyjnego tronu używać owęj czynnej i plony niosącej spokojności, która sama jedna przystoi żywości jenijusza i cywilizującej przewadze jej narodu. — Spokojność ta, N. Panie, trwać będzie, wsparta utrzymaniem honoru narodowego i naszych wolności. Rozszerzy ona panowanie owych moralnych ideów, które stanowią życie rodzin i trwały byt narodów. — Skuteczność ustaw, N. Panie, wiele przytęm uczynić może; ale przykład więcej jeszcze, a najlepsze przykłady są pochodzące z góry. — Tak mówi Francycja z radością, zwracając wzrok swój na ów tron, który tyle cnót otacza; na owę Królowę, której drodze i czczone imię wywiera wszędzie moc łagodną i zbawienną; na Jęj dzieci, które co-dzień okazują się godnymi uwiecznienia związku, zawartego między narodem a Ich dynastyją. — Pamiętny związek ten, N. Panie! odnawia izba przez moje usta w tym dziesiątym roku rządu WKMości; oby związek ten był długo jeszcze sławą i bezpieczeństwem tego rządu!« — Król odpowiedział: »Gdy jestem »tak szczęśliwy do wypełnić, czego Francycja po »mnie się spodziewa, zarazem także uznaję »chętnie, ile winien jestem owęj potężnej po- »mocy, jaką WPanowie tak szczerze mi daje- »cie. — Mości Panowie! Wy mi takowęj i dalej »użyciecie. Bo kiedyśmy mieli to szczęście po- »konać przeszłe niebezpieczeństwa, jestto jedynym »powodem więcej wytrwać w przyszłości na tej »drodze, która nas od nich strzegła. — Ażeby »ustawy skutecznymi były i ażeby były ciągle »narzędziem opieki a nie uciemiężenia, powinni »poświęcający się ich rzetelnemu wyknananiu, mieć »dostateczną moc do zjednania sobie powagi; jest »nadto słuszną rzeczą, by takowych zaufanie pu- »bliczne wspierało. Zgodność WPanów jest naj-

»możniejszym środkiem do zabezpieczenia im tego zaufania; zgodność, opierając się nie na dawniejszych zobowiązaniach, lecz na przekonaniu W Panów, na Ich osobistej niepodległości, na sumiennosci Ich głosowań. Nikt więc ode mnie nie życzy sobie tego skutku, tak drogiego dla trwałości naszych instytucyj i dla utrzymania owych tak świetnie zdobytych i bronionych wolności. Osiągniemy ten skutek przy pomocy W Panów i wszystkich dobrych Francuzów; przez to zachowamy kraj nasz od cierpień, które jeszcze mu zagrażać mogą i zapewnimy mu owe wszystkie korzyści, będące przedmiotem W Panów i moich życzeń. — Sercem i duszą z izbą deputowanych połączony, z radością powtarzam jej, jak mocno wzrusza mnie sposób myślenia, który właśnie ustami W Pana dla mnie i mojej familii wyrzekła.« — *Moniteur* mieści także przemowę barona Pasquier imieniem izby parów, i ministra sprawiedliwości, p. Teste, imieniem rady Stanu, wraz z odpowiedziami Króla.

Mianowana do adresu komisya izby deputowanych skończyła dnia 31. grudnia swoje prace przygotowawcze i dnia 2. stycznia otrzyma wyjaśnienia ministrów o różnych zadanych im pytaniach.

Holandya.

— *Z Hagi d. 31. grudnia.* —

Na wczorajszym posiedzeniu drugiej izby Stanów jeneralnych, przeczytano sprawozdanie królewskie z pięciu projektami do ustaw i objaśniającym memoryjałem. Sprawozdanie królewskie jest następującej osnowy:

»Szanowni Panowie! W skutek tego, cośmy przy zagajeniu terazniejszego posiedzenia Stanów o zmianie ustaw zasadniczych do zrozumienia dali, udzielamy Wam pięciu projektów do ustaw z objaśniającym memoryjałem. Siłomni zawsze do uszczęśliwiania powierzonego Nam od Boga ludu, zastanawialiśmy się dokładnie, czy Nam i inne zmiany przedłożyć wypada; ale ze względu z jednej strony na niepomysłny wypadek podobnych zmian tego rodzaju w innych krajach, a z drugiej na przywiązanie ludu holenderskiego do swoich instytucyj, na skutki z takowej zmiany wypaść mogące i na doświadczenie lat ostatnich, gdzie ustawy te szczęście Holandyi ustaliły, postanowiliśmy zaprzestać na zmianach przez zbieg okoliczności nieodzownie wywołanych, z stałym przedsięwzięciem popierania tego wszystkiego, co się tylko do uszczęśliwienia ludu naszego przyłożyć może. I z tém, szanowni Panowie, polecamy Was opiece Boskiej. W Hadze, d. 28. grudnia 1839. (pod.) Wilhelm.

Wniesione zmiany dotyczą się 1., 2., 52., 71., 79., 80. i 89go artykułu ustaw zasadniczych i następujące obejmują punkty: »Królestwo Holenderskie składa się z prowincyi północnej Brabancyi, Geldryi, Holandyi, Seelandyi, Utrechtu, Fryzyi, Górnego-Ysselu, Groeningen i Drenthu, w wraz z Księstwem Limburskiem, bez względu na stosunki, w jakich Księstwo to z Związkiem niemieckim zostaje.« — »Wielkie Księstwo Luxemburskie pozostaje w terazniejszych swoich granicach, przy osobnej administracyi, pod tém samym zwierzchnictwem, co Holandya.« — »Król, wstępujący na tron, składa uroczystą przysięgę i odbiera hołd w Amssterdamie na połączonym posiedzeniu obudwóch izb, które się z tego powodu pod gołym niebem odbędzie.« — »Król mianuje i uśwaja członków Rady Stanu, najwięcej w liczbie dwunastu, ile możności z różnych prowincyj.« — »Liczba członków drugiej Izby wynosi 58, to jest dla północnej Brabancyi 7, dla Geldryi 6, Holandyi 22, Seelandyi 3, Utrechtu 3, Fryzyi 5, Górnego-Ysselu i Groeningen 4, Drenthu 1, Limburga 3.« — »Pozostała izba, nosząca nazwisko piérwszej, składa się najmnieję z 20, a najwięcej z 30 członków, z których każdego, mającego najmnieję lat 40, Król na cale życie potwierdza.« — »Artykuł 98. opiewający, że posiedzenia Stanów mają się odbywać na przemiany w północnych i południowych prowincyjach, uważać się ma za zniesiony.« — Na końcu tych pięciu projektów do ustaw wyrażono, że prawo to Stanom prowincjonalnym rozmaitych prowincyj przesłać być ma, które aż do 1. kwietnia 1840 roku do zwyczajnych członków drugiej izby jeszcze; takż liczbę członków nadzwyczajnych przydadzą; a wszyscy ci członkowie zbiórą się następnie w oznaczonym przez N. Króla dniu i nad zmianami ustaw zasadniczych naradzać się będą. — Po przekazaniu tych pięciu projektów do ustaw wydziałom, przyjęła izba ustawę o milicyi, a Prezes wniósł o odroczenie do nieoznaczonego czasu. Panowie Jonghe i Da m sądzili przecieź, że postanowienie takowe śród obecnych okoliczności, gdzie się tak natarczywie zmiany ustaw zasadniczych domagano, szczególniejszémby się zdawało. Na wniosek pana Schimmelpennecka uchwalono następnie 32 głosami przeciw jednemu, aby izba znowu po upływie dwóch tygodni czynności swoje rozpoczęła.

Belgija.

Senat ukończył swoje prace na długim posiedzeniu, w którym mianowicie nad przywróceniem ministeryjum spraw zewnątrznych i nad

potrzeba skierowania uwagi dyplomacyi belgijskiej na rozwinięcie stosunków handlowych, rozprawiano. Ponieważ większa część członków, podobnie jak w izbie reprezentacyjnej, głosy swoje na tém pytaniu opierała, ażali dyrekcya handlu i przemysłowości połączona będzie z ministeryjum spraw zewnętrznych, a że ministeryjum wzbraniało się w tym względzie dokładnie się oświadczyć, przeto budżet tego wydziału, chociaż wniosek ten znaczną większością, albowiem dwudziestoma przeciw 6 głosów przyjęto, znalazł nierównie większą opozycyję, niż budżet sprawiedliwości i skarbu, który zaraz potem przyjęto. Następnie przyjął Senat bez rozpraw wniosek do ustawy, który pewną ilość wojska ustanawia, tudzież wniosek, który dla wydziału wojny na tymczasowy kredyt zezwala, a nakolniec wniosek, który na różne przeniesienia summ dla budżetu sprawiedliwości zezwala, poczem się takowy na czas nieoznaczony odroczył.

Szwajcaryja.

Dziennik *Schildwache am Jura* z dnia 1go stycznia zawiera z kantonu rządzącego pod dniem 28. grudnia następujące korespondencyjne doniesienie: »Stosunki Związku szwajcarskiego przybierają niebezpieczny charakter, a przez wypadki zaszłe w kantonie Walii coraz trudniejszemi i smutniejszemi się stają. W Walii stoją teraz stronnictwa jeszcze groźniej niż kiedykolwiek na przeciw sobie. Reprezentanci Związku szwajcarskiego wystawieni są ciągle na najobelżywsze zniewagi; niedawno miano nawet strzelić na p. M a i l l a r d o z a. O pogodzeniu ani myśleć, a reprezentanci pobytym swym w Walii zamierzają jeszcze tylko zapobiedz wybuchowi wojny domowej. Kantony Frejburg, Waadt i Genewa nie śmieją nawet swemu wojsku kazać wyruszyć. Rząd kantonu Waadt dał już kantonowi rządzącemu do zrozumienia, że za swoje wojsko ręczyć nie może, gdyż spółuczucie pomiędzy mieszkańcami kantonu Waadt a ludem Dółnej Walii jest nazbyt wielkie. Choćby nawet kanton rządzący oświadczył, że wojsko tylko przeciw temu stronnictwu jest przeznaczone, które pokój w kraju zaburza i wojnę domową podnieca, wszelako będzie to tylko płonnym zapewnieniem, gdyż stronnictwa tak mocno jedno na drugie są rozjątrzone, iżby trudno było dociec, która właściwie strona pokój krajowy zawichrzyła. Z tego powodu kanton rządzący wysłał d. 25. grudnia nadzwyczajnego deputowanego do Sitten, by się o stanie rzeczy na miejscu sam przekonał, i w podróży swojej z rządami kantonów Genewy, Frejburgu i Waadtu wszedł w porozumienie. Rzecz nieza-

wodna, iż pod opieką takticj rękojmi, zwołanie Sejmu nastąpi, ale trudno, aby się z tego pożądaný skutek wywniósł. Przymtem najnowsze wypadki w kantonie Tessyn jeszcze bardziej gmatwają i pogorszają tę sprawę, i jeżeli jakowa ręka z oględnością i siłą steru rządu nie obejmie, natenczas panowanie ludu szwajcarskiego podobno się smutno zakończy.«

O stanie kantonu Tessyn, o którym nawet »Nowa Gazeta Zurychska« z naganą się wyraża, piszą w liście z Zurych pod d. 3. stycznia: »Wiadomości z Tessyn są nader nieprzyjemne. Nowy rząd składa się z samych adwokatów. Pospólstwo wyraźną gróźbą wymogło uchwałę, a żeby umieścić w stanie oskarżenia kilku członków rządu, którzy się od urzędowania usunęli. Nadaremnie umiarkowany *F r a n s c i n i* upominał, a żeby się tak gwałtownego kroku nie dopuszczano; nadaremnie *L u v i n i* nawet radził umiarkowanie. Zemsta i chciwość pieniędzy — bo są między owymi członkami także ludzie majątni — przemogły; wielka rada musiała na wszystko przystać, będąc sama zagrożoną. Jest to taki stan, który długo potrwać nie może.«

Danija.

Pisma duńskie donoszą z Kopenhagi pod d. 30. grudnia, że słyhać, iż obrzęd srebrnego wesela Królestwa Ichmość odbędzie się razem z koronacyją Króla. Bowiem właśnie 25 lat się kończy, jak Król d. 22. maja r. 1815 zaślubił księżniczkę Karolinę Amaliję.

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 9. stycznia. —

Przygotowania do robót około kolei żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej już są rozpoczęte; prawie cała linija została już zniwelowaną i główne punkty oznaczone; pójdzie ona przez Skierniewice, Piotrków, Częstochowę do Niwki. Punkty pośrednie zależć będą od układów z właścicielami gruntów, jakie na przechodzie do Warszawy wnijdą między rogatkami Wolskiemi a Jerozolimskimi, albo pod Lwa, albo pod Grzybów. Roboty z początkiem wiosny mają być rozpoczęte i odbywać się z pośpiechem. (G. P.)

Rossyja.

— Z Petersburga d. 14. (26.) grudnia. —

Z ogłoszoeim przez N. Cesarza instrukcyi i etatu kancelaryi dla tymczasowej komisyi, mającej się zajmować sprawami tyczącymi się dóbr i długów książąt *W i r t e m b e r s k i c h*: *Alexandra* i *Ernesta*, 26. lipca r. 1838 na przedłożenie komitetu ministrów, zapadła rezolucyja N. Cesarza, aby dechodów z dóbr książąt *W i r t e m*

berskich Alexandra i Ernesta im nieodsyłać, lecz wnosić do banku, do dalszego rozkazu.“ Potém, na prośbę książąt względem wypłaty długów ich ojca i pensyj przez J. X. W. oznaczonych, na przedłożenie ministra dóbr państwa, N. Cesarz rozkazał spełnić podług prawa z zastrzeżeniem: „aby nie płacić dłużnikom mieszkającym za granicą.“ Późniejszym postanowieniem N. Pana 10. stycznia h. r. zalecono dla wyjaśnienia dochodów z dóbr posiadanych przez książąt Wirtemberskich, massy długów i innych zobowiązań, otworzyć w Petersburgu osobną doczasną komisję, do której powołani zostali: na prezydenta senator radzca tajny Wacenko, a na członków rzeczywiście radcy Stanu: książę Urusow, zostający przy ministrze sprawiedliwości urzędnik do szczególnych poleceń i członek rady ministerstwa dóbr państwa Biegiczew. Ogłoszona teraz instrukcja zawiera przepisy, podług których komisja ma swoje działania odbywać.

Turcja.

Stan handlowy narodu austriackiego w Smyrnie, wyprawił dnia 12. grudnia, w przepysznie przyozdobionej sali kasynowej, świetny bal na cześć JCMości Arcyksięcia Fryderyka. Arcyksiążę zaszczycił takowy Swą obecnością w towarzystwie admirała Bandiery i całego sztabu jenerałnego c. k. austriackiej marynarki. Również gubernator Smyrny, Selim-Bej, jego Ryaja-Bej i wielu innych tureckich urzędników przybyło, zaproszonych przez austriacki stan handlowy, gdzie zachowaniem się swoim udowodnili, jak zasady cywilizacji co raz się więcej po między Muzulmanami rozpowszechniają. Dnia 18. Selim-Bej odwiedził JCMość Arcyksięcia Fryderyka na tegoż fregacie i złożył mu przez Ryaja-Beja uszanowanie, a d. 19. Arcyksiążę nawzajem Selima-Beja odwiedził. Selim-Bej kazał przy tej sposobności wszystkiemu wojsku linijowemu wystąpić pod broń, a gdy się Arcyksiążę oddalał, odprowadził go aż do bramy pałacu, poczem JCMość baterje lądowe 21 wystrzałami z dział powitały.

Floty francuzka i angielska były jeszcze dnia 19 grudnia ciągle pod Wurlą na kotwicy.

NOWINY LWOWSKIE.

Dnia 16. b. m. był u księżnej Ponińskiej świetny wieczór z tańcami, na którym znajdowało się wiele znaczniejszych urzędników, jenerałów i osób wyższej Szlachty. Wszystko było z największą okazalnością i smakiem połączone,

co powiększało jeszcze zabawę dobornego towarzystwa. Przez uprzejmość księżnej Pani i jej przyjemnych córek, oddawał się umysł bawiących tém większej wesołości. Mała wprawdzie, atoli nie bardzo licznemu towarzystwu odpowiednia orkiestra, zadość czyniła wesołej ochocie i dopiero o północy opuszczono smakownie i nowo przyozdobione salony, w których nasz świat elegancki czeka może w ciągu tych zapustu nie jedna jeszcze zabawa. — Na drugiej reducie dnia 15. b. m. było zaledwo 150 osób, które jednakże aż do 4tej godziny zrana bawić się mniemały. — Resursy na strzelnicy są już ogłoszone, i takowe odbędą się dnia 21. i 28. b. m., następnie 4. i 11. lutego.

Y***

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

(Nieurzędowe.)

(2) Lwów d. 17. stycznia 1840. W skutek znacznych dowozów zboże co dzień w cenie spada; z bocheńskiego, tarnowskiego, rzeszowskiego i sandeckiego cyrkułu dostawiają nam speculanci tańtejsi żyta i pszenicy na brykach, zaś z Rossyi i Polski mamy transporty zboża wszelkiego gatunku na saniach, a tak handel miejscowy zupełnie podupadł i kupcy na dawno zakupioném zbożu bardzo dotkliwie poniesą straty. Za korzec pszenicy płacą po 5 zr. do 5 zr. 12 kr., żyta 4 zr. do 4 zr. 12 kr., jęczmienia 2 zr. 30 kr. do 2 zr. 48 kr. m. k. i po tych zniżonych cenach rzadko kupca znaleźć. — Gdyby dowozy zboża w tym samym stosunku dalej trwały, cenyby jeszcze bardziej spadły. Jakże o tém powziąć pewne zdanie? Jest na to łatwy sposób: Trzeba wiedzieć, ażali speculanci dostawiający zboża z zachodnich cyrkułów i z Rossyi, jakąś korzyść przy tej spekulacji mają? Na to zapytanie zaprzeczającym sposobem odpowiedzieć należy, albowiem ci speculanci utyskują na niskie ceny i na stratę, a że to szczerą prawdą, tém dowiedli, że niektóre partyje zboża, nie przystając na ofiarowaną im cenę, złożyć kazali; zdaje się zatem, iż te spekulacje zastosowane były do istniejących u nas przed niejakim czasem bardzo wysokich cen, z spadnięciem których wszelkie podobne spekulacje i zbyteczne dostawy ustają; więc dalszego spadnięcia ceny zboża przed wiosną, według wszelkiego do prawdy podobieństwa, obawiać się nie trzeba.

Handel wódką na jednej utrzymuje się stopie, o znacznej sprzedaży nie słychać; małe partyje wódki szumowej sprzedano temi dniami po 19 do 20 kr. m. k. garniec.

Sadagóra d. 11. stycznia 1840. Jarmark w Sadagórze na dzień 24. grudnia roku zeszłego zapowiedziany, minął tak jak zwyczajnie i bez sprzedających i bez kupujących. Targi czwartkowe poprawiają się; włościanie zaczęli dostawiać zboża wszelkiego gatunku, lecz w małej ilości. Cena zboża i wódki nie spada. Po folwarkach posprzedawano znaczną ilość kukurudzy, korzec po 5 zr. w. w.; kupcy podawali na nią znaczne zadatki i mają odebrać ją w miesiącu kwietniu na miejscu. Ziemniaków z ostatniego zbioru nie najlepszy w gorzelniach tutejszych jest wydatek; w ogóle produkujący wódkę użalają się sprzedając wiadro (12 ok) 20° Beaumego po 4 zr. 20 kr. w. w. — Na Bukowinie w porównaniu z dawniejszymi latami bardzo wiele gorzelni ustało; i tak przedtém między Dniestrem a Prutem przeszło 130 aparatów pędziło wódkę ze zboża, teraz zaś jest w tej okolicy 6 gorzelni parowych, z których dwie tyle produkują, ile wprzód tych 130 produkować mogło. Z tego powodu nie tylko że wódka większej ceny nie ma, ale i zboże miernie się tylko trzyma, bo parowe gorzelnie robią wódkę z samych ziemniaków, z małym dodatkiem siodu. Przędtem i właściciele lasów stracili na sprzedaży drzewa, gdyż mniejsze gorzelnie ustaly zupełnie, a te po większej części drzewo kupowały. I wypas bydła zmniejszył się; przedtém najmniejsza gorzelnia dostarczała karmionego bydła dla miasta, a teraz z kilku wielkich gorzelni pędzą karmione bydło do Morawii, Czech i Austrii; tym sposobem mięso i łój musiały tu u nas podrożeć. Kupiec wolmi handlujący, aby mógł w handlu równowagę utrzymać, żąda tylko wielkiego wołu; właściciele gorzelni muszą takiego gatunku za granicą szukać, bo rolnik bukowiński nie ma teraz sposobności wypielegnowania takiego gatunku bydła, jak za granicą.

Ceny targowe są u nas teraz następujące: pszenicy korzec 3 zr. 12 kr., żyta 2 zr. 24 kr., ziemniaków 1 zr., kukurudzy 2 zr. mon. kon. Hreczka zupełnie chybiła i na targach jej nie widać. Maki pszennej montowej ćwierć korca 1 zr. 36 kr. m. k. Masła oko (na wagę) 30 kr., miodu (patoki) oko (na wagę) 24 kr., lnu oko 20 kr. m. k.

Skóry wołowe i końskie surowe skupują handlarze i prowadzą do Siedmiogrodzkiej Ziemi, z tamtąd wyprawne do Wołoszczyzny, gdzie w Bu-

kareście dobrze je sprzedają. Na Bukowinie skóry wyprawne podrożały.

Handel nierogacizną idzie sporo; są kupcy, którzy w Czerniowcach i okolicy takową skupują, szmalce topią i do Czech prowadzą, a nawet i wędzone mięso.

Wołów na stajniach gorzelnianych na Bukowinie mniej w tym roku postawionych niż w przeszłym i drogo je kupowano. Najwięcej posprzedawano brahę spekulantom; ci tedy postawili swoje woły na karmienie; spodziewać się więc, iż na wiosnę będą musieli drogo sprzedawać, albo też stracić. Obywatele, którzy pędzenia wódki zaniechali, postawili kupione woły na suchej paszy, ale je także drogo płacili. W ogóle na wiosnę będzie tu bydła wypasione-gó tyle co i w roku 1839.

Wiedeń d. 11. stycznia 1840. Handel wołmi. Podług urzędowej tabeli w miesiącu listopadzie r. z. przypędzono wołów na odbył dla prowincyi łącznie 1141 sztuk; do stolicy krajowych 3253, węgierskich 5018, ogółem tedy w tym miesiącu przygnano do stolicy 8376 sztuk; podobna ilość przybyła także i w miesiącu grudnia. W tym miesiącu, a mianowicie w tym tygodniu, było na targu z Średniej-Austrii 368 sztuk, z pobliskich okolic tutejszych, a mianowicie tak zwanych od lasu 98 sztuk, węgierskich 834 sztuk, a od Szlązka 136 sztuk, ogółem 1486 sztuk, z których poszło na prowincyję 194 sztuk. Ceny od cetnara były po 38 $\frac{1}{2}$ do 41 zr. w. w.

Na wczorajszym targu szoprońskim było przeszło 500 sztuk dobrej jakości, i jeżeli waga odpowiedzie oszacowaniu, miały być kupowane cetnar po 39 zr. w. w. bez procentu.

Jakość wołów dobra, ilość nie nad potrzebę, ceny stosunkom handlowym odpowiednie; lecz po tych handlarze po stajniach ani w Szlązku, ani w Węgrzech kupić nie mogą, dla tego niektórzy zwidziwszy stajnie bez kupna powrócili.

Gdańsk d. 4. stycznia 1840. W tym tygodniu bardzo mało zboża na osi tu przystawiono; chęć do kupna powiększa się, dla tego obrót zboża idzie bardzo łatwo. Lubo doniesienia z zagranicy nie były ponysłne, jednak małe to u nas zrobiło wrażenie; i zaiste handel nasz idzie tak dobrze, że życzyć mu, aby tylko do końca roku tak wytrwał. (*Preus. Handl. Zeit.*)

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Ner. 3. Rozmaitości.)

DONIESIENIA LITERACKIE MUZYKALNE I ARTYSTYCZNE.

W księgarniach

JANA MILIKOWSKIEGO,

w e

LWOWIE, STANISŁAWOWIE I TARNOWIE

dostać można:

(Cena w monecie konwencyjnej.)

TANCE NA KARNAWAŁ 1840.

<p>Baschny J., Les délices d'hiver, ou collection des danses, pour le Piano-Forte, composées et dédiées à son Altesse royale Monseigneur L'Archiduc Ferdinand d'Autriche d'Este, Feldmaréchal des Armées de S. M. l'Empereur d'Autriche, Gouverneur Général de la Galicie etc. etc. . . . 1 fl. 30kr.</p> <p>Bochmann E., 24 Tänze für die elegante Welt für das Pianoforte 38 kr.</p> <p>Gnathowski A., Brillants Mazures de Leopold, pour le Piano-Forte 40 kr.</p> <p>Hladky W., Jubiläums Märsche für das Piano-Forte, Sr. königlichen Hoheit dem Durchlauchtigsten Erzherzoge Franz, Herzoge von Modena, Massa und Carrara etc. etc. gewidmet.</p> <p>Hop! Ha! Mazur Nro. 2, pour le Piano-Forte 40 kr.</p> <p>Knaapp F. X., Air joyeux, Valses pour le Piano-Forte 40 kr.</p> <p>Kocipinski Th., Une Polonaise et 4 Mazures nationales choisies pour le Piano-Forté.
— — Emilien-Galopp für das Piano-Forté.</p> <p>Kwiatkowski V., Les jeunes compagnes Quadrilles de Contredanses, et une Valse pour le Piano-Forte 30 kr.</p> <p>Lanner J., Marien-Walzer für das Piano-Forte. 143. Werk 45 kr.</p> <p>Macielinška F., Deux Mazures d'été pour le Piano-Forte 20 kr.</p> <p>Manna J., Six Mazures composées pour le Piano-Forte, dédiées à Son Altesse Royale Monseigneur L'Archiduc Ferdinand Charles d'Autriche d'Este, Prince de Modène etc. 40 kr.</p>	Marek J., Les tendres sentiments d'une Galicienne ou Polonaise brillante pour le Piano-Forte, Op. 5. 30 kr. Markl J., Neuf Mazures pour le Piano-Forte 40 kr. Marszałkiewicz F. N., Sześćdziesiąt Mazurów na Fortepian 30 kr. Musard, 3 Quadrilles de Contredanses pour le Piano, 3 Numéros, chaque . . . 36 kr. — — The Gipsy's Warning, Quadrille de Contredanses pour le Piano 36 kr. — — Deux Quadrilles de Contredanses composés pour le Piano 42 kr. Myszkiewicz J., Wielki Mazur z Opery Robert i Diabeł na Piano-Forte . . 30 kr. Niemetz J., Polonaise pour le Piano-Forte à 4tres mains 20 kr. Nowakowski J., Mazur z chórem z Widowiska scenicznego: Na dole i na pierwszym piętrze 30 kr. Ost A., Deux Mazures pour le Piano-Forte 20 kr. Pergler P., Die beliebte und neue Polka für das Piano-Forte 15 kr. — — Abschieds-Polka für das Piano-Forte 15 kr. Prokopowicz K. J., Dwa Mazury na Fortepian 20 kr. Ruchgaber J., 9 Mazures pour le Piano-Forte, Op. 39. 30 kr. Schubert F. L., 6 Contredanses pour le Piano sur des thèmes de l'opera Guido et Ginevra de F. Halevy 30 kr. Serwaczynski St., 3 Mazures pour le Piano-Forte 30 kr. Strauss J., Die Berggeister, Walzer für das Piano-Forte. 113. Werk, 45 kr.

- Strzemie A., Quatre Mazures nationales pour le Piano-Forte 24 kr.
- Thornicki C., 5 Valses 45 kr.
- Wysocki G. N., Mazurka et Krakowiak pour le Piano 45 kr.
- 4 Krakowiaks pour le Piano 54 kr.

Bégin L. J., Lehrbuch der practischen Chirurgie. Nach der zweiten Ausgabe deutsch bearbeitet und mit Zusätzen vermehrt von U. Neurohr. Mit einem Vorworte vom geheimen Rath Prof. Dr. Dieffenbach. 2 Bd. gr. 8. 4 Thlr. — 6 fl. C. M.

Bericht über die den lithographischen Stein ersetzenden, in mehreren Ländern patentirten, künstlichen lithographischen Platten und deren Handhabung. 16 Thlr. 15 fr.

Bresler Dr. H., die Krankheiten des Kopfes und der Sinnesorgane. Nach den neuesten und bewährtesten Forschungen deutscher, französischer und englischer Aerzte systematisch bearbeitet. Band I. Die Krankheiten des Gehirns und der äußern Kopfbedeckungen. gr. 8. 2 Thl. — 3 fl.

Der zweite binnen Kurzem erscheinende Band wird die Krankheiten des Seh- und Gehörorgans (Augen- und Ohrheilkunde), der dritte zur Ostermesse 1840 erscheinende Band aber die Krankheiten des Geruchs- und Geschmackorgans mit Einschluß der Zahnkrankheiten enthalten.

Höfer Dr. Albert, (Docent an der K. Pr. Friedrich Wilhelm's Universität in Berlin), Beiträge zur Etymologie und vergleichenden Grammatik der Hauptsprachen des indogermanischen Stammes. Band I. Zur Lautlehre. gr. 8. 32 Bogen. geh. 2 1/2 Thlr. — 3 fl. 45 kr.

Spenden der Zeit. Enthaltend: neue Dichtungen von U. v. Chamisso, Cohnfeld, Ferstrand, Förster, v. Gaudy, Gengel, Grumbach, Müllenbeck, Quien, Kellstab, v. Reitzenstein, Rössel, v. Sallet, Seidelmann, Smidt und mehreren Andern. 8. geh. 23 Thlr. — 1 fl.

Liebig Fr., Brasilianische Zustände nach gesandtschaftlichen Berichten bis zum Jahre 1837. 8. geh. 23 Thlr. — 1 fl.

Weber den Ritter Gluck und seine Werke. Briefe von ihm und andern berühmten Männern seiner Zeit. Eine historisch-kritische Beurtheilung seiner Opern-Musik. Aus dem Franz. von J. G. Siegmeyer. 2te Auflage. gr. 8. geh. 1 1/2 Thlr. — 2 fl. 15 kr.

Walleix F. L., Klinik der Kinderkrankheiten. Deutsch bearbeitet von Dr. H. Bresler. gr. 8. 1 1/2 Thlr. — 2 fl. 15 kr.

Wolff Prof. Fr., Vorlesungen über die Chemie für gebildete Leser aus allen Ständen. Nach Pau-

gier's cours de chimie générale. 2 Bände. Neue mit der ersten Auflage gleichlautende Ausgabe in 4 Hefen. 2 Thlr. — 3 fl.

Wangel J. v., Reise längst der Nordküste von Sibirien und auf dem Eismeere in den Jahren 1820 bis 1824. Nach den handschriftlichen Journalen und Notizen bearbeitet von G. Engelhardt, Staatsrath. Herausgegeben nebst einem Vorwort von C. Ritter, Dr. und Prof. — Mit Tafeln der Temperaturverhältnisse und einer Landkarte. 2 Theile. gr. 8. 5 Thlr. — 7 fl. 30 kr.

Lessing, Nathan der Weise. 8. Auflage. gr. 8. geh. 1 fl. 15 kr.

— Emilia Galotti. 6. Auflage. gr. 8. geh. 38 kr.
 — Minna von Barnhelm. 6. Aufl. gr. 8. geh. 38 kr.
 Bopß'sche Buchhandlung in Berlin.

Gesundheitskunde im Essen und Trinken,

nebst Belehrungen über Magenstärkung. Ein für Jedermann nütliches Buch, vom Dr. J. Spieß. brosch. Preis 45 kr. C. M.

Der Mensch soll essen und trinken, aber warum? Um sein Leben zu erhalten, seine Kräfte zu vervollkommen, um mit gewissenhafter Befolgung aller Vorschriften und Gesetze seiner Natur durchs Leben zu wandeln. — Der Herr Verfasser gibt hierin die Regeln an, die beim Essen und Trinken zu beobachten sind, — vom Verhalten nach dem Essen, — von Nahrungsmitteln selbst, — von den Fleischspeisen, Pflanzenkost, von natürlichen, künstlichen und geistigen Getränken, — von Vorschriften beim Trinken, — das Verhalten bei Gastmählern, und endlich Stärkung des Magens selbst.

Neuer praktischer Reitunterricht,

oder Anweisung: in kurzer Zeit, ohne fremde Anweisung, ein Pferdekennner und guter Reiter zu werden. Zum Selbstunterricht für Reitleustige. Mit einer Kupfertafel, herausgegeben von Adolph Krüger. brosch. Preis 45 kr.

Diese, für jeden Reiter empfehlungswerthe Schrift enthält Belehrungen über die Schönheiten und Mängel eines Pferdes, nebst den beim Kauf zu beobachtenden Regeln. — Vom Kennzeichen des Alters des Pferdes. — Vom Zaum und Sattel. — Vom Auf- und Absteigen. — Vom Sitz zu Pferde. — Vom Schritt, Trabe, Galopp, Carriere. — von der Wolte. — Von den Hülsen und Strafen. — Allgemeine practische Regeln.

Ernst'sche Buchhandlung in Queblinburg.